

פרשת נח "נח איש צדיק"

האחרונים, "ונח מצא חן בעיני ה'" (בראשית ו ח), באיזו זכות בזכות תולדותיו, ע"כ.

ובמתנות כהונה (שם) בזכות תולדותיו, סמיכות פרשיות קדריש, "ונח מצא חן" (בראשית ו ח), בזכות "אלה תולדות נח" (ו ט), עכ"ל.

ובספר אשד הנחלים (שם) בד"ה בזכות תולדותיו, שלכן נסמך ואלה תולדות נח, וכלומר בזכות שם וממנו יצא אברהם שממנו הושלל האמונה הטהורה בעולם, עכ"ל.¹

נתבאר במדרש דמה שכתב ונח מצא חן בעיני ה' באיזה זכות בזכות תולדותיו והוא מה שכתב כאן "ואלה תולדות נח", ע"כ דפ"י תולדות הכוונה ג"כ על התולדות שיצאו ממנו והם שם שממנו יצא אברהם.

פ"י דכוונתו, על מש"כ בפסוק (ו) ויולד נח וכו', את שם וכו', ומשם יצא אברהם, אלא דמכיון שהזכירו סיפר בשבחו.

-ה-

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבְרָהָם אֲבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק, ע"כ (תולדות כה יט)

ובפ"י רש"י (שם) ואלה תולדות יצחק. "יעקב ועשו האמורים בפרשה", עכ"ל.

בספר חנוכת התורה (שם אות כד) בד"ה ברש"י ואלה תולדות יצחק יעקב ועשו האמורים בפרשה וכו'. מקשים מה בעי רש"י בזה, וכו' עכ"ל.²

בספר גן יוסף (תולדות אות מא) "ואלה תולדות יצחק" פלא מה שקוראין פרשה זו פרשת תולדות, ובנח כתוב גם "ואלה תולדות נח" וקורין פרשת נח, ולמה אין קוראים פרשת יצחק. ויש לומר דפרשת נח איירי בנח גופיה, אבל פרשת תולדות עיקר ענינה חיי יעקב ועשיו, והיה מן הדין לקרותה על שם, אך למען הקיצור תקרא תולדות, עכ"ל.

ומיושב לפי דברי מה שכתב רש"י בד"ה ואלה תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה וכו'. והוא נתינת טעם למה נקרא שם הפרשה תולדות.

ותירוצו עולה יפה עם מה שכתב בפירוש רש"י (נח שם) ד"א ללמדך שעיקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים, עכ"ל. פ"י דקרא "אלה תולדות נח איש צדיק" וכו', הכוונה שהמעשים טובים הם התולדות של הצדיקים.

ולפי זה, אתי שפיר בפשיטות, מה שנקראת הפרשה נח, משום דנח גופיה, המעשים טובים, הם תולדותיו, ושפיר נקראת הפרשה "נח" על שמו, לרמז "שמעשים טובים הם תולדותיו של צדיקים", ודו"ק.

-ו-

ונראה דאף לפי מה שנתבאר במדרש, דמה שכתב תולדות נח הכונה על תולדותיו, פ"י שהם שם שממנו יצא אברהם, וא"כ תקשי דתקרא פרשה זו תולדות, פ"י תולדותיו של נח. וי"ל דזה כוונת רש"י (שם) שכתב ואלה תולדות יצחק, **יעקב ועשו האמורים בפרשה, ומשום כך הפרשה נקראת על שם, דכל הפרשה מיירי מיעקב ועשו.** משא"כ תולדותיו של נח שהכוונה על שם שממנו יצא אברהם, עניינם לא נתפרש בפרשה זו אלא בפרשת לך לך, ולכן לא שייך שתקרא הפרשה על שם.

-לתגובות בתא קולי: 6243666-2-152-

-ובפקס: 6243666-2-153-

"אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק וְגו': וַיּוֹלֵד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֶת שָׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת" ע"כ (נח ו ט-י)

ובפ"י רש"י (שם ט) בד"ה אלה תולדות נח איש צדיק - הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר "זכר צדיק לברכה" (משלי י ז). דבר אחר ללמדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, עכ"ל.

-א-

בר"א מזרחי (שם) הואיל והזכירו ספר בשבחו. דאם לא כן פתח בתולדותיו וסיים בשבחו, ומפני שהפסיק בשבחו חזר וכתב "ויולד" (פסוק י). ואף על פי שכבר הוזכרו תולדותיו בפרשה העוברת (בראשית ה לב), חזר והזכירם פה להודיע שלא הוליד רק אלה, כנרמז במלת "אלה" ולא שהוליד אחריהם בנים ובנות כחבריו, ולא היו הגונים לבא אל התיבה רק אלה.

שעיקר תולדותיהן כו'. בבראשית רבה (נח פרשה ל אות ו) **דמזכת ספור שבחיו בכלל ספור תולדותיו, למדנו שמעשיהן של צדיקים הן מכלל תולדותיהן, ומדאקדמינהו למדנו שהם העיקר.** ומפני שתפש פה המתואר תמורת התואר, חזר וכתב "ויולד". ומפני שהוצרך להזכיר תולדותיו המעשיים, חזר והזכיר גם בניו אף על פי שהזכירם למעלה, לכלול כל תולדותיו, עכ"ל.

-ב-

ובגור אריה (שם) שעיקר תולדותיהם (ב"ר ל ו), ומה שהמעשים טובים נקראו "תולדות" דכתיב "אמר ל צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו" (עי' ישעיה ג י), שהמעשים הם פרי שמוליד האדם. **ומה שאמר ש'עיקר תולדותיהם'** היינו מפני שהקדים תולדות המעשים לפני תולדות הבנים, שמע מינה שאלו עיקר. **ויראה לי הטעם** מפני שבתולדות משותף האדם עם הקדוש ברוך הוא יתברך שמו, והקב"ה הוא העיקר, והמעשים טובים הם מצד האדם בלבד, לכך אמרו שעיקר תולדות שלהם הם המעשים טובים. **ועוד**, כי עיקר תולדות האדם מעשים טובים, כי התולדות לאו בגופו, ואילו מעשים טובים הם בגופו, ואין לך תולדות יותר מזה, שהרי הוא כאילו מוליד עצמו, וזהו יותר תולדה, עכ"ל.

-ג-

במשכיל לדוד (שם) פ"י רש"י ז"ל אלה תולדות וכו' הואיל והזכירו וכו' ד"א וכו'. הוכרח להביא ב' פירושים, דלפירוש קמא קשה דהכא לא נכתב שום ברכה אלא שבה, ואין זה ענין ל"זכר צדיק לברכה", דבשלמא גבי "ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום", התם שפיר מייתי רש"י המדרש ד"זכר צדיק לברכה", אבל הכא לא דייק כ"כ, לכך מייתי דבר אחר. ולד"א נמי קשה דא"כ אין הלשון מיושב ומקושר שפיר, דא"כ הכי הול"ל אלה תולדות נח מעשיו צדקתו תומתו וכיוצא, עכ"ל.

ומבואר דתיבת תולדות הכתוב כאן הכוונה על המעשים הטובים שלו דהוא עיקר תולדותיהם של צדיקים, וכמו שנתבאר בגור אריה הטעם.

-ד-

אמנם במדרש רבה (בראשית פ"י כט אות ה) אמר ר' סימון מצינו שהקב"ה עושה חסד עם האחרונים בזכות הראשונים, ומנין שהקב"ה עושה עם הראשונים בזכות

² עיי"ש מה שתיריך בזה, ומש"כ בספר דברי דוד (שם) ובספר משכיל לדוד (שם) ובספר פרדס יוסף (שם).

¹ וכ"ה בפ"י בתפארת ציון (על המדרש שם) אמר ר' סימון, וכו' בזכות "שם", שממנו יצא "אברהם", שע"י הושתלה בעולם, האמונה הטהורה והקדושה, וכו', עכ"ל.